

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 249g/2023 și nr. 250g/2023

privind excepțiile de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 313 din Codul contravențional
(sanționarea excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu)

CHIȘINĂU

21 decembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dorin Casapu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 21 noiembrie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 21 decembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a textului „amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an” din articolul 313 din Codul contravențional, ridicate de dna avocat Ana Bolboceanu, în interesele dlui Alexandr Comarov, parte în dosarul nr. 4-955/2023, și, respectiv, în interesele dlui Victor Poleacov, parte în dosarul nr. 4-1019/2023, ambele pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dna Valentina Garabagiu, judecătoare la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor și a motivelor care stau la baza criticilor de neconstituționalitate, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, atribuindu-i numărul 249g/2023.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

Dosarul nr. 4-955/2023 (sesizarea nr. 249g/2023)

4. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza de acuzare a dlui Alexandr Comarov de comiterea contravenției prevăzute la articolul 313 (*excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*) din Codul contravențional.

5. În cadrul examinării cauzei, dna avocat Ana Bolboceanu a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an” din articolul 313 din Codul contravențional.

6. Printr-o încheiere din 8 noiembrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 4-1019/2023 (sesizarea nr. 250g/2023)

7. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza de acuzare a dlui Victor Poleacov de comiterea contravenției prevăzute la articolul 313 (*excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*) din Codul contravențional.

8. În cadrul examinării cauzei, dna avocat Ana Bolboceanu a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an” din articolul 313 din Codul contravențional.

9. Printr-o încheiere din 8 noiembrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 38 Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

„(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 109

Principiile de bază ale administrării publice locale

„(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

(2) Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.

(3) Aplicarea principiilor enunțate nu poate afecta caracterul de stat unitar.”

11. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 313

Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

„Săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate **pe un termen de la 3 luni la un an.**”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepțiilor de neconstituționalitate

12. Autoarea sesizărilor a susținut că aplicarea sancțiunii contravenționale este lăsată la discreția agentului constator. În cazul în care acesta decide aplicarea sancțiunii complementare, *i.e.* privarea de dreptul de a deține o anumită funcție pe un termen mai mare de cinci luni, acest fapt generează, prin efectul Legii nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, încetarea mandatului alesului local, nu sancționarea în scopul restabilirii echității.

13. Astfel, autoarea sesizărilor consideră că prevederile contestate vin în contradicție cu principiile proporționalității și individualizării răspunderii contravenționale, cu dreptul la un proces echitabil, precum și cu liberul acces la justiție, iar aplicarea acestei sancțiuni complementare în privința aleșilor locali ar trebui plafonată la un termen de maxim cinci luni.

14. În opinia autoarei sesizărilor, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 5, 8, 20, 23, 28, 38, 39, 54, 109 și 112 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizărilor, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

17. Excepțiile de neconstituționalitate, ridicate de avocata părților în procese, sunt formulate de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Deși încheierile judecătorești prin care s-a acceptat ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate au ca obiect sancțiunea stabilită de articolul 313 din Codul contravențional în totalitate, totuși, în argumentele formulate în excepții, autoarea are în vedere doar textul „pe un termen de la 3 luni la un an” din acest articol. Prin urmare, Curtea va reține ca obiect al excepțiilor doar textul criticat.

19. Excepțiile au fost ridicate în două cauze contravenționale în care persoanele sunt acuzate de comiterea unei contravenții, *i.e.* excesul de putere și, respectiv, depășirea atribuțiilor de serviciu. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzelor în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate.

20. Curtea observă că prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. Astfel, obiectul sesizărilor analizate acum este identic cu obiectul sesizării nr. 210g/2023, care a fost declarată inadmisibilă prin Decizia nr. 150 din 7 noiembrie 2023.

21. De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea verifică dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 152 din 17 noiembrie 2022, § 17; DCC nr. 117 din 28 septembrie 2023, § 16).

22. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepțiile de neconstituționalitate să poată fi examinate în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizărilor, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 177 din 15 decembrie 2022, § 22; DCC nr. 130 din 10 octombrie 2023, § 17).

23. Sub acest aspect, Curtea observă că autoarea sesizărilor a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 5 (*democrația și pluralismul politic*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 28 (*viața intimă, familială și privată*), 38 (*dreptul de vot și dreptul de a fi ales*), 39 (*dreptul la administrare*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 109 (*principiile de bază ale administrării publice locale*) și 112 (*autoritățile sătești și orășenești*) din Constituție.

24. Cu privire la incidența articolelor 1 alin. (3) și 4 din Constituție, Curtea subliniază că aceste articole comportă un caracter general și nu pot reprezenta repere individuale și separate (a se vedea HCC nr. 4 din 3 martie 2022, § 26; DCC nr. 80 din 17 iunie 2022, § 22; DCC nr. 3 din 19 ianuarie 2023, § 17).

25. Referitor la articolele 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autoarea sesizărilor trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (a se vedea HCC nr. 4 din 3 martie 2022, § 28; HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26).

26. În privința incidenței articolelor 5, 8, 28, 39 și 112 din Constituție, Curtea reține că autoarea excepțiilor nu a motivat caracterul contradictoriu al dispozițiilor contestate cu prevederile acestor norme constituționale, iar simpla trimitere la aceste prevederi constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională s-ar substitui autorilor lor în invocarea argumentelor de neconstituționalitate și ar efectua un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 116 din 8 septembrie 2022, § 24).

27. De asemenea, Curtea nu poate trece la analiza bazată pe articolul 109 din Constituție care reglementează principiile de bază ale administrării publice locale. Preluarea unor considerente din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 90 din 5 iulie 2022, § 20; DCC nr. 75 din 13 iulie 2023, § 20).

28. Curtea nu vede cum ar fi afectate articolele 20 și 38 din Constituție, de vreme ce competența de stabilire și individualizare a sancțiunii pentru comiterea contravenției prevăzute de articolul 313 din Codul contravențional îi revine instanței de judecată, potrivit articolului 401 alin. (3) din Cod.

29. În acest context, Curtea reamintește că la judecarea cauzelor contravenționale, care i-au fost acordate în competența sa prin lege, instanța de judecată are atât atribuția, cât și obligația de a examina cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare, pronunțând soluții care respectă principiul proporționalității (a se vedea HCC nr. 4 din 20 februarie 2018, § 56).

30. De asemenea, atunci când a analizat dimensiunea constituțională a dreptului de a fi ales într-o funcție publică, Curtea a reținut că prevederile din Constituție nu garantează dreptul alesului local de a-și exercita ulterior funcția fără nicio limitare, în afara oricăror condiții legale (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 101 din 4 septembrie 2020, § 28; DCC nr. 127 din 29 octombrie 2020, § 44; DCC nr. 109 din 6 septembrie 2022, § 27).

31. Curtea notează că privarea de dreptul de a deține o anumită funcție pe baza articolului 313 din Codul contravențional se aplică alesului local în cazul comiterii contravenției „excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu”. Această sancțiune se aplică doar atunci când se constată că alesul local a comis acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor care i-au fost acordate prin lege și că aceste acțiuni contravin intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

32. De altfel, Curtea reține că instanțele de judecată dispun de o marjă de apreciere suficientă între limitele minime și maxime ale sancțiunii din norma contestată, *i.e.* de la trei luni la un an, pentru a realiza individualizarea și pentru a aprecia proporționalitatea sancțiunii, prin raportare la fapta contravențională și la circumstanțele particulare ale cazului, astfel încât să existe un echilibru corect între scopul legii contravenționale și mijloacele utilizate, care să nu restrângă drepturile persoanei mai mult decât este necesar pentru a atinge acest scop (a se

vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 125 din 5 octombrie 2023, § 25; DCC nr. 150 din 7 noiembrie 2023, §§ 28, 29).

33. Referitor la opinia autoarei sesizărilor că aplicarea sancțiunii de privare de dreptul de a deține o anumită funcție în privința aleșilor locali ar trebui plafonată la maxim cinci luni, Curtea notează că reglementarea limitelor unei sancțiuni contravenționale nu constituie, de regulă, o problemă de constituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că competența stabilirii limitelor pedepselor îi aparține Parlamentului, care se bucură de o marjă discreționară la elaborarea politicii penale a statului (articolul 72 alin. (3) lit. n) din Constituție), iar Curtea poate interveni doar din perspectiva evaluării proporționalității limitelor pedepsei stabilite (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 159 din 24 noiembrie 2022, §§ 79, 80, 82).

34. Totodată, faptul că norma contestată, coroborată cu prevederile Legii nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, admite situații în care sancțiunea aplicată ar putea conduce la încetarea mandatului alesului local, nu presupune, la modul abstract, că sancțiunea este disproporționată. Sancțiunea poate fi aplicată de instanța de judecată pe un termen de până la cinci luni sau mai mare de cinci luni, în funcție de intensitatea încălcării limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege alesului local. Astfel, le revine instanțelor de judecată să aplice, conform intimei lor convingeri, o sancțiune care să respecte, între altele, principiul proporționalității.

35. Prin urmare, Curtea reține că sesizările sunt inadmisibile și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a textului „pe un termen de la 3 luni la un an” din articolul 313 din Codul contravențional, ridicate de dna avocat Ana Bolboceanu, în interesele dlui Alexandr Comarov, parte în dosarul nr. 4-955/2023, și, respectiv, în interesele dlui Victor Poleacov, parte în dosarul nr. 4-1019/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 21 decembrie 2023
DCC nr. 195
Dosarul nr. 249g/2023